

ELIŠKA V PRAVĚKU

Jan Prokeš
ilustrace Petra Vybíhalová

ORIGONA®

Copyright © Jan Prokeš
Illustrations © Petra Vybíhalová

ID 037g-01

ISBN 978-80-88116-61-5

Naše zlatá Eliško,

*blahopřejeme Ti ze srdce
k získání 1. místa v Přírodovědné olympiádě
a věnujeme Ti tuto napínavou knížku.*

mamka, taťka a Zdenda

19. května 2026

Úvod

Hrdinka našeho příběhu, modrooká blondátá dívka Elen Pomajbíková, se narodila 5. ledna 2018 a žije s maminkou, tatínkem a bráchou Zdendou v Benešově. Má skvělou kamarádku Pepču a na oblečení ráda nosí fialové tričko nebo mikinu.

Jednoho dne Eliška s kamarádkou Pepčou potkaly při hře venku neznámé chlupaté zvířátko. Utíkaly za ním, až se dostaly k pravěkému skleníku profesora Okulára. Vědec tam však nebyl a nikdo nevěděl, kam se ztratil. Na speciálním létajícím stroji se pak holky dostaly do pravěku s úkolem vypátrat profesora. Našly ho nakonec? A kdo to byl Čipera?

Jak se všechno přesně stalo, se dočtete v této napínavé knížce.

1. Záhada spadlá z nebe

Teplé letní ráno slibovalo sice příjemný, ale trochu ospalý den. Okna všech domů v ulici byla otevřená, aby dovnitř vpouštěla čerstvý ranní vánek – ale nezdálo se, že by nějaký přicházel. Kočkám, které se v oknech vyhřívaly na sluníčku, to nevadilo. Mhouřily blaženě oči a spokojeně předly nad představou, jak báječně se jim dnes bude lenořit. Málokdo by si pomyslel, že právě v této ulici vypukne za chvíli dobrodružství, jaké se hned tak nevidí. Dobrodružství plné nevídaných krás a neslýchaných zážitků, ale také okamžiků, při kterých půjde opravdu do tuhého.

Na koho to dobrodružství čekalo? Na Elišku a na Pepču. Na dvě holky, co zrovna bezstarostně mlsaly zmrzlinu. Sice už chodily do školy, ale dnes nikam nemusely. Byl červenec a škola před pár dny skončila. Dnes si Eliška prázdniny doslova vychutnávala. Za peníze, které dostala za vysvědčení, pozvala svoji nejlepší kamarádku Pepču na zmrzlinu.

Už už to vypadalo, že trocha čokolády skápně Elišce z kornoutku na její nejoblíbenější fialové tričko, ale dobře mířeným líznutím hrozbu zažehnala. Trochu vyčítavě přitom otočila své modré oči na sluníčko. To musí

tak svítit a zmrzlinu tak rychle rozpouštět? Jenže právě v okamžiku, kdy zvedla zrak k nebi, se to stalo.

Na obloze se zablesklo a objevil se zvláštní objekt. Vypadal jako lesklá, třpytící se koule, která tiše stála ve vzduchu. Eliška zahlédla, že z koule něco padá. Žuch. Dopadlo to na zem, odrazilo se to a jako neposedný míček poskakovalo po ulici, až to zapadlo do malé štěrbiny na chodníku, kousek od obou holek.

„No tohle!? Co to bylo?“ ozvala se Pepča, která mezitím vzhlédla od zmrzliny. Eliška si odpovědi nebyla jistá, a tak se znovu podívala na nebe. Jenže koule, která se ještě před chvílí vznášela kousek nad střechami, byla najednou fuč. Na jejím místě se rozprostírala jen bezstarostná blankytná obloha.

„Že by spadl meteorit?“ napadlo Pepču. Stejně jako Eliška třeštila oči na neznámý objekt. Byl malý, kulatý a veliký jako ořech. Jenže ořech to nebyl. Ořech totiž není chvíli černý a potom zase červený, nezáří a nebliká. A přesně to ta věčička dělala. Blik! A znova. A znova. Holky se na sebe udiveně podívaly.

„Myslím, že to nebude meteorit,“ prohlásila Eliška. „Ten padá z vesmíru. Ale tahle věčička vypadla z nějaké létající koule.“

„Z jaké koule?“ divila se **Pepča** a začala pohledem dychtivě pátrat po obloze. „Já žádnou nevidím.“

„Musela někam odletět,“ řekla **Eliška** zmateně. „Ale já ji viděla. No fakt! Byla to zvláštní, lesklá koule a chvíli se vznášela přímo nad námi. Jako létající stroj z nějaké jiné planety.“

Pepča si svou kamarádku zkoumavě přeměřila. Má jí věřit? Ale **Eliška** by si přece jen tak nevymýšlela. A hlavně: ta věc se tu nemohla ocitnout sama od sebe. Bylo jasné, že se tady děje něco podivného.

2. Chundelaté zvířátko

Obě dívky jako na povel vykročily a přidřeply u spadlého předmětu. Ačkoliv byl zapadlý ve škvíře v chodníku, bylo vidět, že je na něm cosi vyryté. Vypadalo to jako číslice 2. Obě kamarádky si znovu vyměnily užaslé pohledy.

„Co myslíš, že to znamená?“ zeptala se **Pepča**. V ruce držela zbytek zmrzliny a zadumaně z ní ulízla, jako když dospělák usrkne kávy, aby se mu lépe myslelo. K žádnému nápadu jí to však nepomohlo – a ani **Eliška** nebyla o moc moudřejší.

„Měly bychom tu kuličku pořádně prozkoumat,“ rozhodla nakonec. Už už se chystala vytáhnout ji ze škvíry, když ji **Pepča** poplašeně zadržela.

„Počkej! Jestli to spadlo z nebe, může to být horké. Koukej, bliká to červeně!“

Eliška se zarazila, ale pak zavrtěla hlavou.

„Nespadlo to z nebe, ale z té létající koule. To blikání vypadá jako nějaký signál. Tohle nebude kámen z vesmíru, ale nějaký malinkatý přístroj!“

Eliška se rozhlédla, jestli se tajemná koule znovu odněkud neobjeví. Nebe bylo sice prázdné, ale koutkem oka zahlédla na zemi nějaký pohyb.

„Hele!“ vydechla vzrušeně a ukázala tím směrem **Pepče**. Po ulici pelášilo přímo k nim cosi chundelatého.

„Zvířátko!“ vypískla **Pepča** radostně. „Koukej, to je nějaké zvířátko!“

Tvoreček se zastavil pár kroků od nich a zkoumavě si je prohlížel. **Eliška s Pepčou** mu jeho zvědavost oplácely stejným způsobem. Zvířátko mělo bílé břicho a zlato-hnědý hřbet. Na hlavičce mu rostla stříbřitá srst, lehce připomínající šediny. Bylo veliké asi jako veverka, ale ne tak huňaté a mělo delší ocásek. Tělem připomínalo lasičku, ale protáhlou tlamičkou zase spíš jezevce. A ty malé,

chundelaté zvířátko

drobounké uši – takové přece mívá vydra! Vypadalo to, jako by toho zvláštního tvorečka někdo uplácál nejméně ze čtyř různých zvířátek.

„Koukej, jaký má čumáček,“ zatetelila se **Pepča**. „Úplně jako plyšáček. Já ho chci domů!“

Jenže „plyšáček“ měl zjevně jiné plány. Zničehonic vyskočil, vběhl dívenkám přímo pod nohy, s nečekanou zručností hrábl po blikající kuličce a vytáhl ji ze škvíry. Popadl kuličku do tlamičky a dal se na úprk.

První se vzpamatovala **Eliška**.

„Za ním!“ vykřikla a pustila se za uprchlíkem. **Pepča** zaváhala, potom slupla zbytek zmrzliny a vyrazila vpřed. Obě pronásledovatelky pádily, co jim síly stačily, ale zvířátko mělo velký náskok. Neustále měnilo směr a zatáčelo do různých uliček, až se po dlouhém a vyčerpávajícím běhu ocitli v jakémsi zvláštním parku. Byl plný stromů, které vypadaly, jako by je sem někdo přenesl z hodně dalekého a podivného ostrova.

Ale nebyl čas si je prohlížet. Zvířátko upalovalo dál a holky pořád za ním. **Eliška** se bála, že vyšplhá na některý ze stromů a ztratí se jim v korunách i s kuličkou jako veverka s oříškem. Místo toho však tvoreček prudce zabrzdil – a **Eliška s Pepčou**, které mu z posledních sil klopytaly v patách, se konečně mohly zastavit a vydýchat.

Jenže jak se má člověk vydýchat, když spatří něco, co mu vyrazí dech? Před nimi stála prapodivná obrovská stavba. Vypadala, jako by byla celá ze skla. Než to však holky stačily probádat, jedna ze stěn záhadné stavby se otevřela a objevil se vchod. Tvoreček, jako by na to čekal, vběhl i s blikající kuličkou dovnitř. Eliška s Pepčou se na sebe tázavě podívaly – a vyrazily za ním.

3. Skleník profesora Okulára

Sotva se dívky ocitly uvnitř, obě údivem zkoprněly a Pepča zalapala po dechu.

„No tohle! To je přece...”

„...skleník,” dokončila za ni Eliška. Pak trochu zaváhala a dodala: „Skleník z pravěku.”

Okolo nich se nacházel ohromný les plný prazvláštních stromů. Podobaly se těm, které viděly už venku, ale bylo jich mnohem víc a byly pestřejší. Některé nebyly větší než křoví, ale jiné rostly do takové výšky, že by zastínily i panelák. Část stromů měla jehličí, jiné připomínaly tropické palmy – a další zase vypadaly jako přerostlé kapradí. Obě kamarádky bezhlesně hltaly očima tu velkolepou scenérii. Něco takového dosud viděly jen v knížkách o pravěku.

Z úžasu je probralo tiché zaknínutí. Dívky se překvapeně otočily. Pár kroků od nich netrpělivě postávalo zvířátko, které je sem zavedlo. Panáčkovalo na zadních, v tlamičce svíralo blikající kuličku a tlapkami jim naznačovalo, že ho mají následovat.

Eliška s Pepčou si vyměnily zmatené pohledy, ale pak váhavě vyrazily za tvorečkem. Vedl je čím dál hlouběji do pravěké džungle. Stěží se prodíraly hustými keři.

„Tohle vědět, tak jsem si dneska nebrala své nejlepší tričko,“ zahudrovala Pepča. Ale vtom už se houštiny rozestoupily. Uprostřed pralesa se rozkládala široká mýtina a na ní stála lesklá koule.

„To je ona!“ vykřikla Eliška. „To je ta koule, co jsem viděla na obloze!“

Ale to už se zvířátko rozběhlo ke kouli a obě kamarádky ho chvatně následovaly. Když se přiblížily, uvědomily si, že na mýtině nestojí jen koule. Kousek od ní se nacházela skříňka plná všelijakých tlačítek, páček a blikajících žároveček a právě se z ní vysouval veliký monitor.

„Vítejte v pravěkém skleníku profesora Okulára!“ ozvalo se z monitoru a na obrazovce se objevila tvář rozčuchaného šedovlasého pána s hustým knírem. Pepča vytřeštila oči.

„Vás já přece znám! Vy jste Einstein*!“ vykřikla nadšeně.

„Ve skutečnosti jsem jen počítačový program,“ usmál se rozčuchaný pán na monitoru, ale bylo vidět, že ho Pepčina slova potěšila. „A protože jsem nejchytřejší program na světě, dostal jsem tvář Alberta Einsteina. Ale klidně mi tykejte a říkejte mi Alby. Mám to tak radši.“ Hlava vlídně pokývla a zpytavě na obě kamarádky pohlédla.

* Výslovnost [Ajnštajn] – slavný německý matematik a fyzik (1879–1955)

„Já jsem Elen Pomajbíková a tohle je moje kamarádka Pepča. Zavedlo nás sem tohle zvláštní zvířátko, ale ještě předtím se na obloze objevila tahle létající koule a ztratila tuhle blikající věcičku,“ vychrlila ze sebe Eliška a střídavě ukazovala na sebe, na svou kamarádku, na lesklou kouli stojící opodál a na blikající kuličku v tlamičce neznámého zvířátka. Alby se zadumal.

„Přivedla vás sem zvláštní shoda okolností,“ řekl po chvíli. „Ale jdete vhod. Zrovna totiž potřebuji pomoc a vy byste mohly být ty pravé. Ale pozor! Jde o něco nesmírně nebezpečného!“

Eliška s Pepčou se zatvářily vzrušeně, ale zároveň trochu nechápavě.

„Ovšem,“ uvědomil si Alby. „Nejprve vám musím všechno vysvětlit. Jak už jsem řekl, nacházíte se ve skleňíku profesora Okulára, největšího vynálezce, badatele a botanika. A také největšího cestovatele. Ta zvláštní koule je jeho dopravní prostředek určený k toulkám po dávné minulosti. Je to stroj času.“

Obě dívky užasle vydechly a Alby se na chvíli odmlčel, aby jim dal čas tu fantastickou zprávu vstřebat. Potom pokračoval.

„Profesor Okulár se zajímá o pravěk. Postavil si stroj času, s jehož pomocí cestuje do hluboké minulosti, kde

zkoumá pravěkou flóru. Sbírá semínka pravěkých rostlin a vozí je do současnosti, aby je mohl pěstovat. Proto vybudoval tenhle supermoderní skleník.“

Eliška s Pepčou se znovu fascinovaně rozhlédly. Mýtinu, kde se nacházely, obepínal hustý prales přesliček a kapradin. Protékal jím potůček a o kus dál bublala bažina plná popadaných kmenů.

„Skleník je potřeba zavlažovat,“ vysvětloval Alby. „Proto profesor vybudoval složitý vodovodní systém. Napojil ho na počítač a vytvořil speciální program.“

„A ten program jsi ty?“ domyslela si **Eliška**.

„Ano. Mým úkolem je dohlížet na skleník a udržovat v něm stálou vlhkost a teplotu.“

„Tak to je hustý!“ vydechla **Pepča**. „Ty jsi vlastně takový pravěký zahradník!“

Její poznámka však Albyho poněkud rozladila.

„Nejsem jen tak ledajaký zahradník, a už vůbec ne pravěký,“ ohradil se. „Jsem naopak velmi moderní! A nestarám se jen o skleník, ale také o stroj času. Když profesor odletí do pravěku, hlídám, aby se mu nic nestalo.“

„No jo, ale kde vlastně profesor Okulár je?“ zeptala se **Eliška**.

Alby viditelně zrozpačitěl. „Totiž... ehm... to je právě ten problém. Vypadá to, že profesor na své poslední cestě tak nějak... zmizel.“

8. Strašlivý král

Eliška popadla **Pepču** za ruku a obě se hnaly k pralesu, který jediný jim mohl poskytnout útočiště. Čipera jim byl s vyděšeným pištěním v patách. Jenže to už si jich všiml i tyrannosaurus. Znovu hrůzyplně zařval a vyrazil za kořistí.

Na pláži zavládl nepředstavitelný mumraj. Okolo **Elišky**, **Pepči** a Čipery se řítilo stádo splašených dinosaurů a křížilo jim únikovou cestu. Ne, tudy to nepůjde! Obě kamarádky změnily směr a snažily se dinosaury oběhnout. Jenže obří dravec se s vítězoslavným rykem blížil. Dunění jeho kroků sílilo.

„To ne!“ vyjekla zděšeně **Pepča**. „Do pralesa to nestihneme! Ta bestie nás sežere!“

„Musíme se jí postavit!“ vykřikla **Eliška**.

„Zbláznila ses?!“

Obě dívenky se zastavily. **Pepča** zoufale popadala dech a nevěřícně zírala na **Elišku**. Ta se rozhlížela a pátrala po čemkoliv, co by jim mohlo posloužit k obraně. Jenže písčitá pláž byla beznadějně holá. Žádná větev, žádné kameny, nic.

„To je konec!“ bědovala **Pepča** a s výrazem hrůzy třeštila oči směrem, odkud se s krvelačným řevem řítíl nestvůrný kolos. „Je po nás! Za chvíli nás má!“

„Musíme něco vymyslet!“ nevzdávala se **Eliška**. V ohlušujícím lomozu valících se dinosaurů si začala horečně sahat po kapsách. Jako by doufala, že jí spása zázračně vklouzne do rukou. Místo toho nahmatala jen blikající kuličku, která dnes přistála na ulici. To kvůli ní se tady ocitly! To kvůli ní teď skončí v čelistech téhle příšery!

Do uší se oběma dívenkám znovu zařízl děsivý řev. Otočily se a viděly, jak se dravec bleskově blíží, otevírá tlamu a už už se chystá k závěrečnému útoku. **Elišky** se zmocnilo čiré zoufalství. Neměly po ruce nic, čím by se mohly bránit. Nic kromě dvou malých, blikajících kuliček.

Ale pořád to bylo lepší než nic.

„Vytáhni z kapsy kuličku!“ zakřičela **Eliška** na **Pepču**, aby přehlušila příšerný řev, ve kterém zanikal okolní svět. „Hodíme po něm ty blikající kuličky!“

Pepča, která předtím sledovala, jak **Eliška** vytáhla z kapsy kuličku s číslem 2, okamžitě pochopila. Hráb-la do vlastní kapsy a vytáhla kuličku s číslem 1, kterou

před chvílí sebrala na pláži. Potom, ve stejném okamžiku, mrštily kuličkami po přibíhajícím netvorovi.

Byl to směšný pokus. Jak by dvě miniaturní kuličky mohly zahnat mnohatunové monstrum? Jenže kuličky zapadly do otevřené, ryčící netvorovy tlamy a zvíře, které je překvapeně polklo, se k údivu obou holčiček zastavilo. Stálo teď přímo nad nimi jako hrozivá nebetyčná hora, ale v jeho očích už nebyla krvelačná radost. Byl v nich zmatek a strach. A pak se to stalo.

Ještěrovy oči červeně zasvítily. A potom se obr začal měnit. Zmenšoval se a smršťoval, celé jeho tělo se zatahovalo do sebe. Už nestál na zadních, ale na všech čtyřech. Vypadal teď jako neškodný, legrační mlok.

Chvíli na dívenky poučil vykulené oči, stejně udivené, jako měly ony samy. Potom se najednou ozval Čipera, který se z překvapení vzpamatoval nejdřív. Výhružně na mloka zaprskal a skočil přímo před něj. Bývalý král pravěké fauny, který teď nebyl o mnoho větší než on, se dlouho nerozmýšlel – bleskově se otočil a vzal zděšeně do zaječích.

„Co... co se to stalo?“ vykoktala s úlevou, ale nechápavě Pepča.

„To ty kuličky,“ uvědomila si Eliška. „Když jsme je po tom ještěrovi hodily, tak je spolkl a ony ho proměnily. Ale jak je to možné?“

„Ty kuličky slouží k navádění stroje času,“ ozval se rozvážný hlas z hodinek. „Jejich signál proniká napříč časem a dokáže usměrňovat jeho tok. Když tyrannosaurus spolkl kuličky, jejich signály zesílily, protnuly se a došlo k výboji, který obrátil tok času.“

„Tomu nerozumím,“ zakabonila se Pepča. Ale Eliška se plácla rukou do čela.

„No ovšem! Jak jsi nám to říkal ve skleníku, Alby? Kdybychom vedle sebe postavili člověka, slona a zajíce a pustili čas zrychleně o milióny let pozpátku, všichni by se začali měnit v dávného předka, který vypadal jako Čipera. A něco takového se stalo i s tím tyrannosaurem. Kuličky způsobily, že pro něho začal čas běžet pozpátku. A on se změnil v prapředka, co žil před milióny let.“

„Ale proč jeho prapředek nevypadal jako Čipera?“ nechápala Pepča.

„Protože Čipera je prapředek savců, ale ne prapředek dinosaurů,“ dovtípila se Eliška.

„Jsi hlavička, Eliško!“ zaprašťelo v hodinkách. „Přesně takhle to muselo být.“

A jako by jim chtěl dát za pravdu, začal Čipera vzrušeně poskakovat.

„Koukněte, jakou má radost!“ zasmála se **Pepča**.

„Aby ne! Vždyť zrovna zahnal na útěk krále pravěké fauny!“ připomněla **Eliška**. Vtom si ale uvědomila, že Čipera neskáče radostí. Vypadalo to, že se jim snaží něco sdělit. Nejprve ukázal tlapkou za uprchlým tyrannosaurom, potom směrem k pralesu, kde zanechaly stroj času, a nakonec namířil tlapku sám na sebe.

Obě kamarádky se na sebe zmateně podívaly. A potom **Elišce** začalo svítat.

Já... myslím, že chápu, co se nám Čipera pokouší říct,“ řekla pomalu.

„Když ono je to tak bláznivé, že ani nevím, odkud začít.“